

PRODZIEKAN
ds. Nauki

Katarzyna Krasoń
prof. dr hab. Katarzyna Krasoń

VIDI DECANUS

Prof. dr hab. Józef K Gierowski
Katedra Psychiatrii UJ CM

Kraków, dnia 29 kwietnia 2019 roku

Wpłynęło Wydz.

PIPs

13.05.2019 *[Signature]*

**Recenzja rozprawy doktorskiej magister Ewy Robakowskiej
pt. *Czynniki indywidualne i wsparcie społeczne a efektywność zdrowienia u pacjentek z
zaburzeniami depresyjnymi***

napisanej w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
pod kierunkiem Dr hab. Danuty Rode, prof. Uniwersytetu SWPS

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska Pani magister Ewy Robakowskiej jest nowatorskim studium, w którym Autorka podjęła się próby opisu złożonych mechanizmów psychologicznych dotyczących wybranych czynników stanowiących wewnętrzne źródło siły kobiet cierpiących na depresję, a także ich potencjalnych zasobów wykorzystywanych w procesie odzyskiwania zdrowia. Głównym celem badań było udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wybrane zmienne indywidualne i interpersonalne (poczucie własnej skuteczności, inteligencja emocjonalna, style radzenia sobie w sytuacjach stresowych, hierarchia wartości oraz wsparcie społeczne) są predyktorami efektywnego zdrowienia u kobiet cierpiących na zaburzenia depresyjne, a także czy można wyodrębnić psychologiczne profile pacjentek chorujących na depresję, oraz które z tych profili są najbardziej sprzyjające zdrowieniu.

Uzasadniając podjęty temat badawczy Autorka założyła, iż sposób, w jaki człowiek radzi sobie ze stresem choroby psychicznej (depresji endogennej), zależy od wielu zewnętrznych i wewnętrznych zmiennych, których wzajemne układy uruchamiają dopiero mechanizmy psychologicznej adaptacji do choroby i odzyskiwania zdrowia. Warto w tym miejscu dodać, iż takie podejście do zaburzeń depresyjnych doskonale wpisuje się w ten kanon psychologii klinicznej, który uwzględnia komplementarność podejścia psychologicznego w relacji do psychiatryczno-medycznego ujęcia psychopatologii. Chodzi mianowicie o wskazanie i opisanie wybranych czynników psychologicznych traktowanych jako zasoby człowieka sprzyjające utrzymaniu i odzyskaniu zdrowia. Można więc mówić o salutogenetycznej perspektywie rozwiązywania problemów zdrowotnych kobiet cierpiących na zaburzenia depresyjne, kiedy to szukamy nie tyle czynników patogenetycznych leżących u podstaw zaburzeń, lecz przede wszystkich tych, które zapewniają efektywne odzyskiwanie utraconego zdrowia.

Z przeglądu aktualnej literatury naukowej zawartego we wstępnej części rozprawy wynika, iż istnieje szereg fragmentarycznych, szczegółowych badań dotyczących zależności pomiędzy wybranymi zmiennymi zarówno psychologicznymi, socjodemograficznymi oraz medycznymi, a doświadczaniem i przeżywaniem zaburzeń depresyjnych. Dotychczas nie uwzględniano jednak szerszej specyfiki problemu, związanej ze wspomnianą perspektywą salutogenetyczną. Brak także ujęć bardziej całościowych, holistycznych, wieloaspektowych, właśnie takich jak to, które zaplanowała i przedstawiła Autorka dysertacji. Zaproponowany przez Panią mgr Ewę Robakowską temat badawczy jest oryginalny i w pewnym sensie nowatorski, zasługujący tym samym na akceptację i pozytywną ocenę. Warto w tym miejscu dodać, iż wspomniana powyżej problematyka nie była dotychczas wystarczająco obszernie analizowana ani w polskiej, ani światowej literaturze

naukowej, jest natomiast ważna i znacząca zarówno teoretycznie, jak i pod względem aplikacyjnym, praktycznym, klinicznym.

Recenzowana praca jest dość obszerną rozprawą, liczy bowiem wraz z załącznikami 256 stron i zgodnie z przyjętymi standardami składa się ze wstępnej części teoretycznej oraz metodologiczno-empirycznej, a także z bogatego wykazu literatury (ponad czterysta pięćdziesiąt pozycji). Oceniając pracę pod względem formalnym należy podkreślić, iż redakcja całego jej tekstu jest spójna, staranna, praca napisana jest jasnym, poprawnym językiem. Percepcję tekstu ułatwiają osiemdziesiąt dwie tabelek oraz cztery graficzne schematy. Są one czytelne i prezentują bardzo wysoki poziom edytorski, co pozwala czytelnikowi szybko zorientować się w poruszanych w tekście problemach, a zwłaszcza w licznych wynikach opisywanych w badawczej części rozprawy, i uporządkować je. Szkoda jedynie, że Autorka nie załączyła krótkiego streszczenia rozprawy – jest ono dziś standardem.

Stanowiąca punkt wyjścia dla sformułowania teoretycznych podstaw przyjętego przez Autorkę modelu badań własnych wstępna, teoretyczna część pracy zawiera cztery rozdziały. Omawiają one kolejno kwestie odnoszące się do problematyki depresji jako jednostki chorobowej, czynników indywidualnych i interpersonalnych w procesie zdrowienia, zdrowienia ujmowanego jako wyzwanie adaptacyjne dla człowieka w procesie radzenia sobie z chorobą oraz leczenia zaburzeń depresyjnych.

W pierwszym ze wspomnianych rozdziałów omówiono zagadnienia dotyczące klasyfikacji zaburzeń depresyjnych oraz teoretyczne koncepcje depresji.

W drugim rozdziale przedstawiono opisy wybranych czynników, zarówno indywidualnych jak i interpersonalnych, ważnych i istotnych w opisie procesu zdrowienia. I tak poszczególne podrozdziały opisują kolejno: poczucie własnej skuteczności, inteligencję emocjonalną, hierarchię wartości, style radzenia sobie w sytuacjach stresowych oraz wsparcie społeczne.

Doskonale zredagowany rozdział trzeci analizuje proces zdrowienia traktowany jako wyzwanie adaptacyjne dla pacjenta w skomplikowanym procesie zmagania się z chorobą. Szczególną uwagę poświęcono psychologicznym koncepcjom stresu i radzeniu sobie z nim, oraz takim wskaźnikom zdrowienia u pacjentów depresyjnych jak samoakceptacja, dążenia osobiste, kompetencje społeczne oraz dobrostan psychiczny.

Rozdział czwarty, analizujący problematykę leczenia zaburzeń depresyjnych, omawia kolejno psychoterapię depresji, farmakoterapię stosowaną w zaburzeniach depresyjnych oraz zagadnienia dotyczące wyboru leku w zależności od obrazu klinicznego depresji.

Dobór zagadnień w tej części pracy jest właściwy, przemyślany i uzasadniony merytorycznie. Nie brak w nim odautorskich komentarzy świadczących o bardzo dobrej orientacji Autorki w literaturze przedmiotu i badanej problematyce. Wszystkie rozdziały omawianej części pracy charakteryzują się wysokim poziomem naukowym, szeroko uwzględniają zarówno najnowszą literaturę przedmiotu, jak i pozycje klasyczne, są czytelnie i jasno zredagowane. W efekcie pozwoliło to uzyskać dużą spójność, zarówno całej rozprawy, jak i przede wszystkim omawianej jej części.

Podsumowując teoretyczną część pracy pragnę podkreślić, że Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością współczesnej literatury przedmiotu, w sposób przystępny i syntetyczny

omówiła zagadnienia związane z kontekstem planowanego przedsięwzięcia badawczego. Ta część pracy w pełni spełnia swoją rolę, stanowi bowiem bardzo dobrą podstawę do prezentacji modelu badań własnych, wskazanych problemów badawczych, szczegółowych pytań, a także doboru weryfikujących je metod i procedur.

Przechodząc do oceny projektu badań własnych Doktorantki trzeba zaznaczyć, iż został on szczegółowo i starannie omówiony w rozdziale piątym rozprawy, zatytułowanym: *Problemy badań i ich uzasadnienie*. Przyjęty przez Autorkę model badawczy nie jest konstruktem prostym, pomimo to jest w wysokim stopniu spójnym i jasnym, dobrze uzasadnionym naukowo, wystarczającym, by można go zastosować w badaniach, które zaplanowała.

Fundamentalnymi konstruktami projektu są przede wszystkim takie pojęcia i terminy jak: *indywidualne (poczucie własnej skuteczności, style radzenia sobie w sytuacjach stresowych, inteligencja emocjonalna, hierarchia wartości) i interpersonalne (wsparcie społeczne) czynniki sprzyjające zdrowieniu oraz poczucie dobrostanu psychicznego (odzyskiwanie wewnętrznego Ja – samoakceptacja, odzyskiwanie osobistych ról społecznych – dążenia osobiste i plany, sposoby nawiązywania relacji oraz wpływu na otoczenie – kompetencje społeczne)*. Wszystkie wyżej wymienione pojęcia zostały w pracy zdefiniowane, a następnie zoperacjonalizowane. Ujęte zostały w czytelnej tabeli nr 1, opisującej niezależne, zależne i kontrolowane zmienne uwzględnione w badaniu, ich wskaźniki i narzędzia pomiaru. Punktem wyjścia do wskazania wskaźników zdrowia (*samoakceptacji, poczucia dobrostanu i kompetencji społecznych oraz dążeń osobistych i planów*) była poznawcza triada depresyjna (*pesymistyczna ocena własnej osoby, sytuacji i przyszłości*).

Rozwijając główny problem badawczy dotyczący ustalenia i opisanego różnorodnych czynników sprzyjających efektywności zdrowienia pacjentek z zaburzeniami depresyjnymi, poszukiwano różnorodnych zależności (w tym i kierunkowych) pomiędzy wyodrębnionymi w modelu zmiennymi i ich grupami.

Autorka rozprawy sformułowała dwa główne cele, kierunki i etapy badawcze oraz osiem szczegółowych pytań (problemów) badawczych, w większości których wyodrębniono pytania bardziej szczegółowe (9 pytań badawczych). Powyższa procedura nieuwzględniania hipotez była w pełni uzasadniona z uwagi na brak doniesień empirycznych we wskazanym obszarze i eksploracyjny charakter badań. Celowe było więc postawienie ogólnych pytań badawczych, bowiem sama wiedza nie uprawniała do wysuwania hipotez, stanowiących jednoznaczne rozstrzygnięcie poruszanych kwestii. Taka metodologiczna procedura badań ma tę wyższość nad praktyką formułowania konkretnych hipotez, że pozwala na pewną interpretacyjną elastyczność odnoszącą się do oceny uzyskanych wyników w kontekście ich prawdziwości i zakresu. Wspomniane dwa kierunki (etapy) badań i analizy wyników dotyczyły, po pierwsze, wskazania predyktorów efektywnego zdrowienia, po drugie, udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy można wyodrębnić profile psychologiczne pacjentek, mogące sprzyjać procesowi zdrowienia, oraz które zmienne w modelu badawczym stanowią czynniki efektywnego zdrowienia w grupach wyodrębnionych typów pacjentek o określonym profilu psychologicznym i deklarowanych systemów wartości.

Oceniając metodologiczne podstawy i zasady zaplanowania i realizacji tematu badawczego, sposoby i metody podejmowania poszczególnych problemów i kroków badawczych, czy też

procedury analizy wyników, należy podkreślić rzadko spotykaną rzetelność, konsekwencję, czy też wysoki poziom i jakość prowadzonej analizy. Warto zaznaczyć, iż tak samo przeprowadzone zostały przez Autorkę wszystkie procedury opracowania danych i ich statystycznej analizy. Są one czytelne, konsekwentne i adekwatnie dobrane do charakteru zmiennych, co pozwala odpowiedzieć na wszystkie pytania badawcze oraz na wykorzystanie wszystkich niemal wyników. Szacunkowe jedynie rachunki sugerują, iż zastosowany model badawczy uwzględnia bardzo dużą liczbę zmiennych, co niesie zawsze niebezpieczeństwo utraty kontroli nad uzyskanymi wynikami, zagubienia się w licznych zależnościach, niemożności pełnego wykorzystania bardzo obszernego materiału empirycznego. I te trudności udało się Autorce rozprawy przezwyciężyć. Wysoka spójność i konsekwencja metodologiczna realizowanego tematu badawczego przejawia się też w olbrzymiej zgodności kolejnych zadań badawczych i adekwatnie stosowanych procedur statystycznej analizy wyników.

Pozostając jeszcze przez chwilę przy temacie analizy statystycznej wyników warto podkreślić wagę, kolejność czy też hierarchię zastosowanych w badaniach metod i procedur. W celu zweryfikowania hipotez wykorzystano, między innymi, analizy istotności różnic, a następnie analizy korelacji i regresji. Warto też zaznaczyć, iż zastosowanie krokowej analizy regresji pozwoliło na sprawdzenie, czy prezentowane założenia teoretyczne, określające również kierunki wpływu, były zgodne z uzyskanymi danymi i wynikami. Dodatkowym argumentem za sensownością wyodrębniania grup badawczych w oparciu o kryteria psychologiczne są te kierunki statystycznej analizy wyników projektu, w których zastosowano analizę skupień. Stanowi ona stosunkowo prosty sposób na wyodrębnienie w zróżnicowanej pod względem zmiennych psychologicznych populacji podgrup psychologicznie bardziej homogenicznych. Uzyskano też bardziej satysfakcjonujące pod względem statystycznej istotności wyniki. Opisane procedury statystyczne w przypadku recenzowanej pracy znacznie pogłębiły wartość i wiarygodność tych wyników, które określają kierunek badanych zależności, a więc ich przyczynowo-skutkowy aspekt czy wymiar.

Podsumowując tę część recenzji należy podkreślić, iż mocną stroną rozprawy jest niewątpliwie umiejętne i adekwatne do realizowanych celów badawczych zastosowanie przez Autorkę bardziej zaawansowanych procedur statystycznych analiz wyników, a także umiejętność ich interpretacji.

Nie mniej wysoko oceniam użyte przez Autorkę metody, narzędzia badawcze a także wyodrębnienie odpowiednich wskaźników. Metody badawcze, mimo, że jest ich aż 10, zostały w mojej ocenie dobrane trafnie do przedmiotu badań, starannie i rzetelnie opisane zostały pod względem merytorycznym i psychometrycznym. W większości są to standardowe metody testowe: *Skala Uogólnionej Własnej Skuteczności (GSES Schwarzera)*, *Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej INTE*, *Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych CISS*, *Kwestionariusz PVQ-R3-f*, *Berlińskie Skale Wsparcia Społecznego BSSS*, *Wielowymiarowy Kwestionariusz Samooceny MSEI*, *Skala Dobrostanu Psychicznego PWB*, *Wielowymiarowy Kwestionariusz Planów WKP*, *Kwestionariusz Kompetencji Społecznych KKS* i wywiad.

Prawidłowy był także dobór grupy badawczej oraz jej liczebność (202 osoby).

Podsumowując tę część recenzji należy zaznaczyć, iż metodologiczne podstawy i zasady zaplanowania i wykonania tematu badawczego, sposoby i metody realizowania poszczególnych problemów i kroków badawczych, czy też procedury analizy wyników zasługują na bardzo wysoką

ocenę. Na podkreślenie zasługuje również wysoka rzetelność, konsekwencja czy też poziom i jakość prowadzonej analizy. Pod względem standardów badawczych rozprawa została zaplanowana i przeprowadzona bardziej niż poprawnie.

Rezultaty badań własnych Doktorantka przedstawiła w rozdziałach 11–29 składających się na części pracy zatytułowane *Analiza wyników badań własnych* i *Dyskusja wyników oraz wnioski z badań*. Już na wstępie pragnę podkreślić dużą staranność w opracowaniu, prezentacji i omówieniu rezultatów badań. Zgodnie z planem badawczym, sformułowanymi pytaniami Autorka wyraźnie wyróżnia główne etapy analizy. Pierwszy etap, który dotyczy opisu i charakterystyk grupy badanej, a następnie kolejno określenie poziomu wskaźników zdrowienia w badanej grupie kobiet, wyodrębnienie grup pacjentek różniących się pod względem podobnych homogenicznych cech i wartości, określenie poziomu wskaźników dobrostanu dla wyodrębnionych grup oraz badanie poziomu wsparcia społecznego wśród pacjentek o określonym profilu.

Celem drugiego etapu było określenie różnic w poziomie wskaźników zdrowienia dla całej grupy, na początku leczenia i po jego zastosowaniu, ustalenie predyktorów sprzyjających efektywności zdrowienia dla całej grupy badawczej, zbadanie różnic w otrzymywaniu wsparcia pomiędzy wyróżnionymi typami pacjentek, kontrole poziomu wskaźników zdrowienia dla wyróżnionych grup oraz ustalenie czynników efektywnego zdrowienia w poszczególnych grupach pacjentek.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż analizując przy zastosowaniu krokowej analizy regresji predyktory zdrowienia uzyskano bardzo ciekawe wyniki. Znamienny jest tu fakt, iż bardzo wysokie był procentowy stopień, w jakim predyktory wyjaśniają zmienność wyników (najczęściej ponad 90%). Ten ostatni kierunek analizy jawi się jako najciekawszy, pozwala z jednej strony na formułowanie sądów o kierunkach opisywanych zależności, z drugiej jasno dowodzi, iż nie ma jednego modelu czy mechanizmu opisującego badane relacje. Wydaje się, iż planując w przyszłości podobne badania należy sięgnąć do procedur modelowania strukturalnego, tj. do metody analizy ścieżek. Pozwoliłoby to na sprawdzenie, czy prezentowane różne modele teoretyczne, określające również kierunki wpływu, były zgodne ze strukturą uzyskanych danych empirycznych.

Nie jest zadaniem recenzenta odtwórcze przedstawianie i omawianie uzyskanych przez badacza prawidłowości. Ocenie podlegają natomiast metodologiczne podstawy i zasady realizowania tematu badawczego, sposoby i metody weryfikacji hipotez, czy też statystyczne procedury analizy wyników. Ocena wszystkich wspomnianych wyżej zasad postępowania badawczego jest w przypadku recenzowanej rozprawy jednoznacznie pozytywna.

Dopełnieniem całości rozważań teoretycznych i analiz empirycznych jest interpretacja i dyskusja uzyskanych przez Doktorantkę rezultatów badań własnych. Ciekawe są zwłaszcza te rozważania Autorki dobrze zredagowanym rozdziale zatytułowanym *Dyskusja wyników oraz wnioski z badań* odnoszą się, na tle aktualnego stanu wiedzy medycznej i psychologicznej, do opisu potwierdzonych w badaniach prawidłowości. Warto dodać, iż w omawianej części rozprawy zdołano sformułować aż 71 wniosków badawczych. Omawiany rozdział rozprawy stanowi próbkę wnikliwości badawczej Doktorantki, jej kompetencji naukowych, umiejętności analitycznych, jej wiedzy, swobody w ocenianiu i rozumieniu problemów związanych z realizowanym tematem. W

świetle zawartych w rozdziale treści Autorka jawi się nie tylko jako rzetelny, dokładny i perfekcyjny badacz, lecz także jako naukowiec umiejący dokonywać uogólnień czy syntez oraz dostrzegać szerszy, niejednokrotnie interdyscyplinarny kontekst swoich poczynañ badawczych. Lektura rozdziału dostarcza czytelnikowi niemało satysfakcji. Jest on bowiem wyważony, dobrze osadzony w literaturze przedmiotu, potwierdza także dużą złożoność badanego zjawiska.

Trudno też na koniec nie zauważyć, iż badania dostarczyły tak licznych zagadnień, iż możliwe i celowe wydaje się planowanie kolejnych badań, w których będzie można skoncentrować się na pogłębieniu i bardziej szczegółowym opisie mechanizmów i zależności, jakie zachodzą pomiędzy czynnikami sprzyjającymi efektywności zdrowienia. Chodzi przy tym przede wszystkim o badania w grupie mężczyzn cierpiących na depresję. Autorka rozprawy skoncentrowała się na kobietach, jako tych, które dwukrotnie częściej ujawniają zaburzenia depresyjne. Jest ciekawe, na ile uzyskane wyniki można by odnieść do grupy mężczyzn. Myślę, iż na pewno nie da się przenieść uzyskanych wyników wprost na chorujących na depresję mężczyzn. Szkoda, iż w dyskusji wyników Autorka nie poświęciła temu problemowi nieco więcej uwagi.

Mam też pewien niedosyt jeśli chodzi o przedstawienie możliwości wykorzystania uzyskanych wyników w praktyce klinicznej a więc o ich wartość aplikacyjną. Problemy te poruszono w pracy, ale uczyniono to bardzo ogólnie.

Podsumowanie i wnioski

Przedstawiona rozprawa doktorska stanowi rzetelne, holistyczne i nowatorskie studium dotyczące czynników indywidualnych i wsparcia społecznego rozpatrywanych w kontekście efektywności zdrowienia pacjentek z rozpoznaniem endogennych zaburzeń depresyjnych. W teoretycznej części pracy Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością współczesnej (polskiej i obcojęzycznej) literatury przedmiotu, co pozwoliło Jej na jasne sformułowanie problemu pracy oraz dobre uzasadnienie teoretyczne złożonego i zarazem trudnego projektu badań własnych.

Biorąc pod uwagę podstawowe kryteria pracy naukowej, tj. jakość wybranego celu (na ile jest znaczący teoretycznie i praktycznie, na ile dobrze osadzony we współczesnej literaturze), sposób jego realizacji (trafność i poprawność metodologii badań) oraz stopień, w jakim udało się go zrealizować (rzeczywistą wartość uzyskanych wyników, na ile są one nowe i nieoczekiwane) należy stwierdzić, iż rozprawa spełnia wszystkie wskazane kryteria. Chcę wyraźnie podkreślić, że Doktorantka podjęła się zadania trudnego do realizacji, żmudnego i czasochłonnego, i wykonała je w sposób budzący pełną akceptację dla Jej warsztatu naukowego.

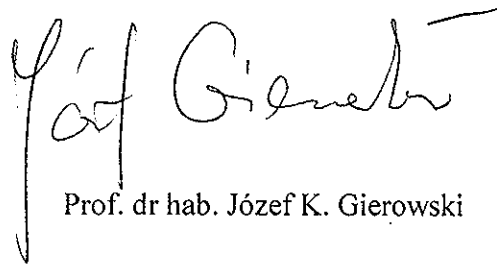
Reasumując pragnę stwierdzić, iż praca **Pani Ewy Robakowskiej pt. *Czynniki indywidualne i wsparcie społeczne a efektywność zdrowienia u pacjentek z zaburzeniami depresyjnymi*** zasługuje na zdecydowanie pozytywną, wysoką ocenę, wykazuje bowiem jej ogólną wiedzę teoretyczną w wybranej dyscyplinie naukowej, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Praca stanowi istotny wkład w konceptualizację psychologicznego i salutogenetycznego modelu efektywności zdrowienia u pacjentek cierpiących na zaburzenia depresyjne. Wykazuje również, iż opisane w rozprawie mechanizmy i zależności mają istotną wagę aplikacyjną, pozwalają bowiem na bardziej indywidualne podejście do planowanych wobec

konkretnej pacjentki oddziaływań interwencyjnych, zwłaszcza tych, które składają się na proces psychoterapii, leczenia farmakologicznego i uzyskanie wsparcia społecznego. Wiedzę na ten temat trudno przecenić, posiada ona zarówno ważne implikacje praktyczne, jak i potencjalnie dużą wartość wyjaśniającą genezę psychologicznych mechanizmów zmagania się ze stresem depresji endogennej.

Reasumując pragnę stwierdzić, że przygotowując rozprawę Pani magister Ewa Robakowska wykazała się wszystkimi kompetencjami wymaganymi od osoby ubiegającej się o tytuł doktora. Autorka potrafiła dokonać wyczerpującej syntezy aktualnego stanu wiedzy i badań w interesującej ją dziedzinie oraz precyzyjnie sformułować wynikające z niej, ważne problemy badawcze. Z całym przekonaniem stwierdzam, że Jej praca stanowi „*oryginalne rozwiązanie problemu naukowego*”, „*potwierdza ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w danej dyscyplinie naukowej*” oraz „*umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej*”. Praca spełnia więc wymogi stawiane rozprawom doktorskim zgodnie z Ustawą o Tytułach i Stopniach Naukowych z 2003 roku.

W związku z tym wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Ewy Robakowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z uwagi na to, że praca ma charakter nowatorski, została przygotowana w sposób wyjątkowo rzetelny, a uzyskane rezultaty są wartościowe poznawczo i aplikacyjnie, wnoszę o przyznanie Autorce dysertacji wyróżnienia.



Prof. dr hab. Józef K. Gierowski